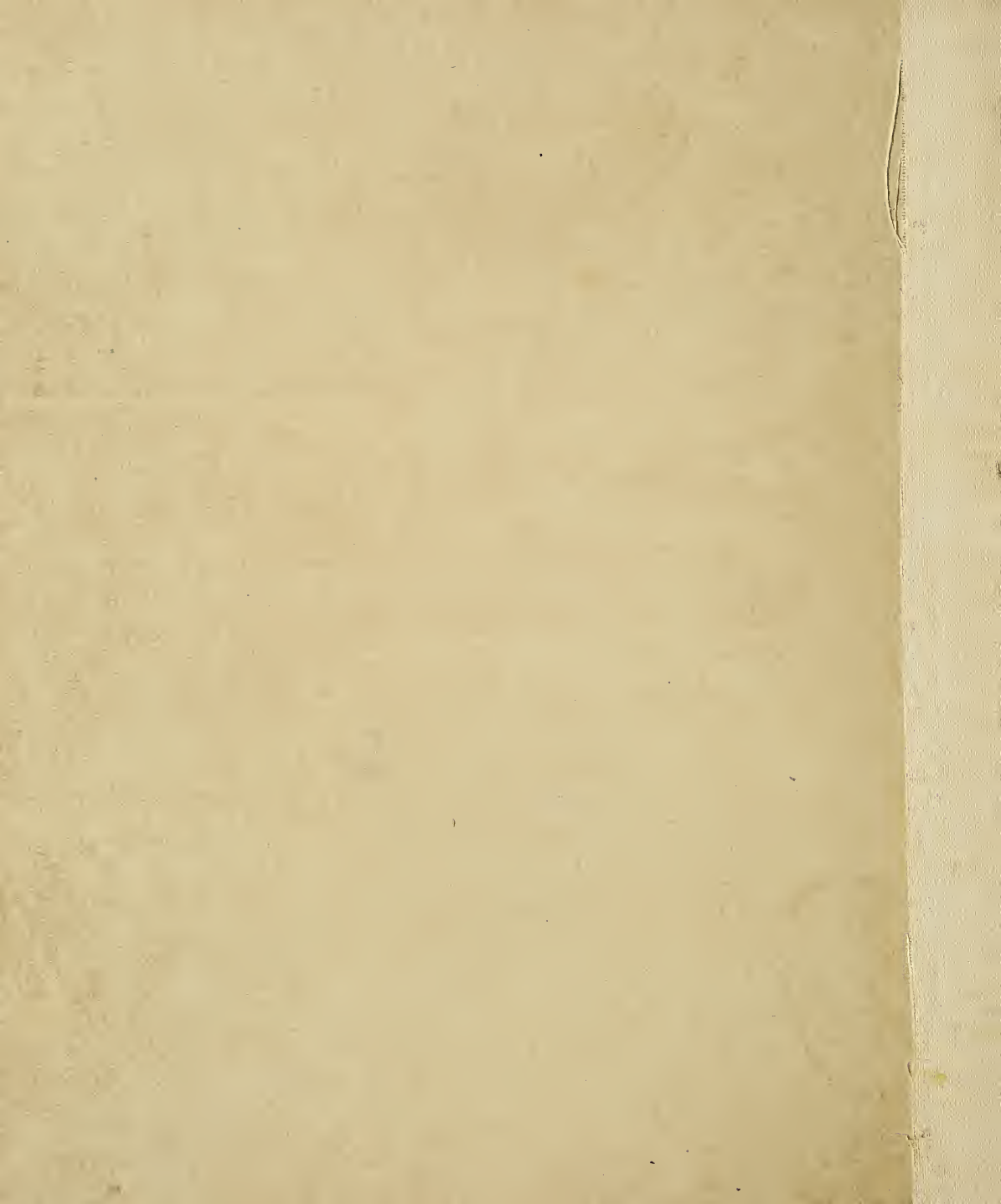

Thunberg, Karl Peter, 1743-1828.
Dissertatio botanica de blæria.
1803.

~~589.62~~
~~.753~~

D. D.

DISSERTATIO BOTANICA

DE

BLÆRIA,

QUAM

CONSENSU EXPERIENT. FACULT. MED. UPS.

PRÆSIDE

**CAROL. PET.
THUNBERG,**

EQUIE AURAT. REG. ORD. DE VASA,

MED. DOCT. PROF. MED. ET BOT. REG. ET ORD. ACAD. CÆSAR. PETROFOL. ET
NAT. CURIOS. REG. SCIENT. LOND. HOLM. SOCIET. SCIENT. UPS. PHILAD. PATR.
HOIM. ET CIV. OECON. FINL. BEROL. NAT. SCRUT. PARIS. HAFN. ET HALENS.
HIST. NAT. LUND. HARLEM. AMSTELD. ZELAND. NIDROSIENS. TICINENS.
TENENS. LINN. LONDIN. PHYS. ET PHYTOGRAPH. GÖTTINGENS. MED.

MATRITENS. MEDIC. ET NAT. STUDIOS. EDIMBURG. MEMBRO;

NEC NON ACAD. SCIENT. PARIS. MONSPELIENS. AGRICULT.

PARIS. MEDIC. LONDIN. SCANDINAV. FLORENTIN. ET

BATAVIN. IND. OR. CORRESPOND.

PUBLICÆ CENSURÆ SUBMITTIT

PETRUS ELMSTEDT,

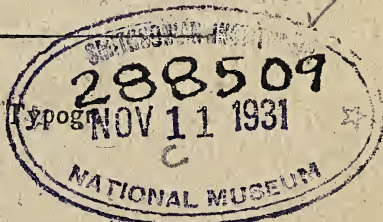
STOCKHOLMIENSIS, STIP. STIEGLER.

IN AUDIT. BOTAN. D. IX. DEC. MDCCCII.

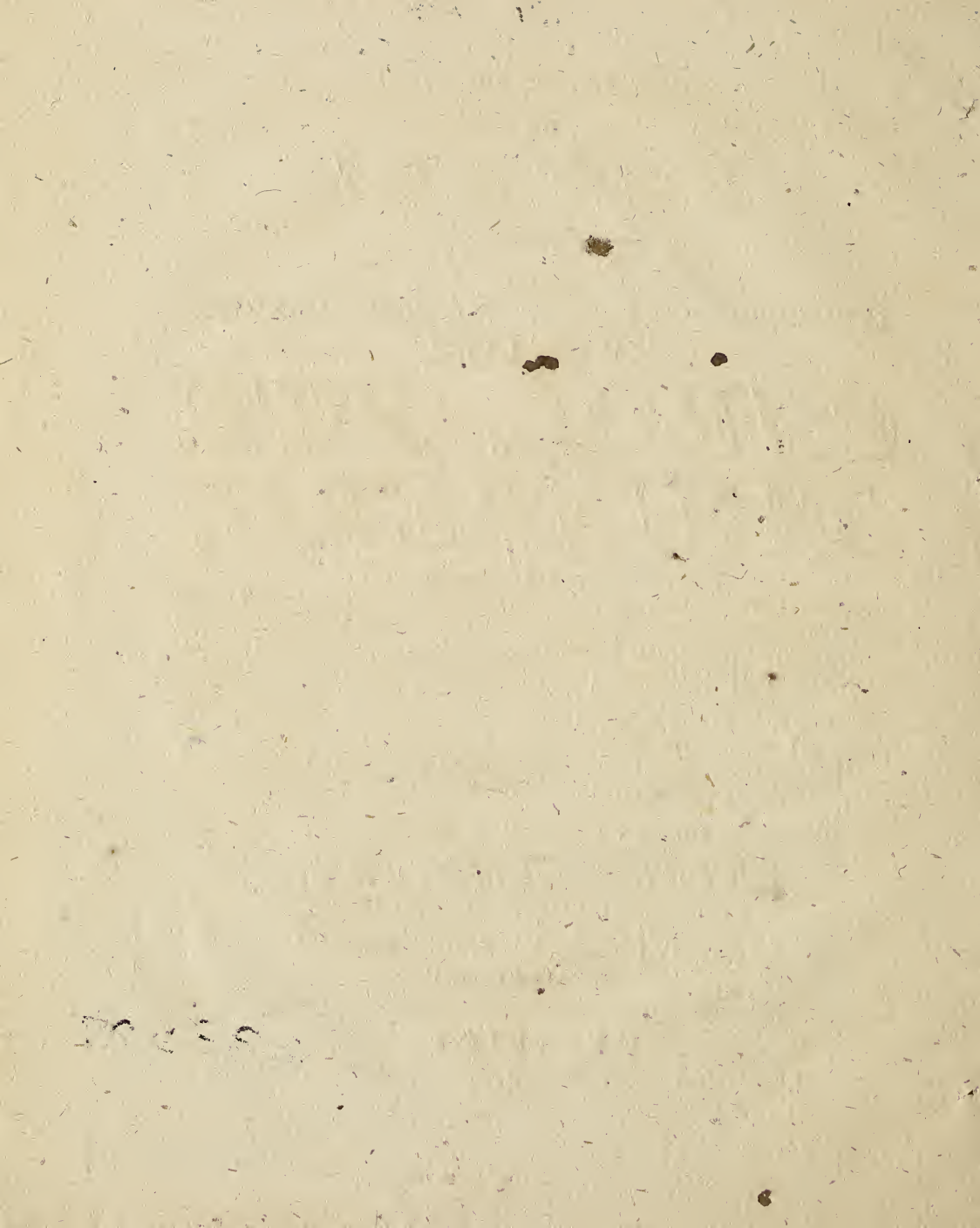
H. A. M. S.

UPSALIÆ,

Litteris Joh. Fredr. Edman, Reg. Acad. Typogr.

Dr. Abraham. West

QK
495
E68
7538
SCHIRG

§. I.

Prodiit seculo proxime præterlapso, sub Præsidio Cel. D. Præsidis, Disertatio de amplissimo Genere *Ericæ*, cum quo cognatione proxima jungitur illud *Blæriæ*, utur simillimum. Credidi, non omnino infructuosam fore meam operam, nec sumtus omnino deperditos & vanos, si specimen editurus academicum, hocce *Blæriæ* Genus, *Ericæ* proximum, examinandum & describendum in me fusciperem.

Separaverat dudum Princeps suo tempore Botanico- rum Ill. Linné *Blæriæ* Genus a vastissimo Genere *Ericæ*, vix nisi numero *Staminum* discrepans. Hanc quidem Ego Legem violare tanto minus volui, debui, quod perceperim, plures dudum alios laudatos & laude dignos Botanicos illam sancte servatam esse secutos, licet satis observaverim, affinia hæc duo Geuera æque parum invicem differre ac *Cotyledon* a *Crasula*, *Rhexiam* a *Melastoma*, *Rheum* a *Rumice*, *Atraphaxidem* a *Polygono*, *Boerhavam* a *Valeriana*, alia sexcenta ut reticeam.

Blæriæ, quotquot huc usque innotuerunt, omnes & singulæ tota facie & habitu, caulibus fruticosis, foliis verticillatis, florum figura, staminum structura, pistillo, fructu, ceteris etiam Patria ac Solo cum *Ericis* non conveniunt modo, sed ut ovum unquam ovo adeo sunt similes, ut primo intuitu non separandæ obveniant.

Sed ambo hæc Genera, numero staminum, adeoque & Classe, differentia, ne invicem confundantur iis, qui separare discipiunt, axamini accuratiori subijcere atque Synonyma, loca natalia, florendi tempus. Descriptiones & notas characteristicas Blæriæ publici juris facere volui, dum pro Exercitio specimen edendum jubent Leges Academicæ.

E quindecim speciebus *B. ericoides*, alio licet sub nomine, innotuit PÉTIVÉRIO, *paniculata* PLUKENETIO, SEBÆ vero *paniculata* & *glabella*. Reliquæ omnes recentioribus temporibus indagatæ sunt, pleræquæ vix ante adventum Cel. Præsidis in Caput bonæ spei, ut *articulata* & *pustilla* ab HOUTTUYNIO commemoratæ; *purpurea* & *plumosa* in Supplemento LINNÆI filii descriptæ. *B. scabra*, *fasciculata* & *albida* in Prodro-mo Plantarum Capensium, a Cel. Præsidente, caractere tantum indicantur, quibus addere possumus *B. ferratam*, *hirsutam*, *plumosam*, *glabram* atque *caducam*.

§. II.

Character Generis:

Artificialis: CAL. 4-partitus: *laciniæ* adpressæ, corolla breviores.

COROLLA 1-petala, 4-fida.

STAM. *Filamenta* quatuor, rarius plura, capillaria, germini inserta.

Anthera oblongæ, pertusæ poro, bifidæ vel bipartitæ.

PIST. *Germen* superum.

Stylus filiformis, corolla longior.

Stigma simplex, capitatum.

PERIC. *Capsula* 4-ocularis, polysperma.

DSI

Es-

Essentialis; Stam. 4. Cal. 4 partit.

Cor. 4-fida. Caps. 4-locularis.

Differt ab Erica tantum numero Staminum, quæ variant. Corolla variat ut in Ericis: cylindrica, clavata, ovata; villosa, glabra; alba, incarnata.

§ III.

Characteres Specierum.

* *Floribus capitatis terminalibus:*

1. *B. ferrata*: capitulis terminalibus erectis, foliis ternis ovatis ferrulatis imbricatis.
2. *B. nudiflora*: capitulis terminalibus erectis, foliis ternis linearibus ciliatis imbricatis.
3. *B. scabra*: capitulis terminalibus erectis, foliis quaternis lanceolatis hispidis imbricatis.
4. *B. fasciculata*: capitulis terminalibus erectis, foliis quaternis lanceolatis patentibus ciliatis.
5. *B. ericoides*: capitulis terminalibus erectis, foliis quaternis ovatis imbricatis villosis.
6. *B. articulata*: capitulis terminalibus cernuis, foliis quaternis ovatis imbricatis glabris.

** *Floribus umbellatis terminalibus:*

7. *B. purpurea*: umbellis terminalibus, foliis ternis ovatis glabris, calyce glabro.
8. *B. hirsuta*: umbellis terminalibus, foliis quaternis lanceolatis hirsutis, calyce villoso.
9. *B. glabella*: umbellis terminalibus, foliis quaternis ovatis villosis, calyce lacero-ciliato.
10. *B. plumosa*: umbellis terminalibus, foliis quaternis ovatis glabris, calyce ciliato.

*** *Floribus lateralibus, in axillis foliorum:*

11. *B. albida*: floribus axillaribus sessilibus, foliis ternis linearibus patentibus pilosis.

12. *B. pusilla*: floribus axillaribus pedunculatis, foliis ternis oblongis patentibus villosis.
 13. *B. glabra*: floribus axillaribus sessilibus, foliis ternis lanceolatis imbricatis glabris.
 14. *B. paniculata*: floribus lateralibus pedunculatis, foliis ternis trigonis imbricatis glabris.
 15. *B. caduca*: floribus lateralibus, foliis quaternis lanceolatis patentibus glabris.

§. IV.

Descriptiones Specierum.

Caulis fruticosus, ramosissimus.

Rami & Ramuli sparsi vel verticillati.

Folia verticillata, petiolata petiolis adpressis; supra plana; subtus convexa sulcata.

1. *B. SERRATA*: *Caulis* erectus, cinereus.

Rami & Ramuli sparsi, a casu foliorum tuberculato-scabri, cinerei, superiores tomentosi.

Folia terna. ovata, obtusa, margine serrulata, glabra, imbricata, lineam longa.

Flores in ramulis terminales, aggregati, sessiles.

Corolla globosa, cinerea.

Antheræ muticæ, sessiles, didymæ, flavæ, inclusæ.

Singularis margine calycis nigro punctato.

2. *B. NUDIFLORA*: *Caulis* erectus.

Rami & Ramuli sparsi, hispido-tomentosi, cinerei.

Folia terna, linearia, obtusa; lævia, glabra, ciliata, incurva, imbricata.

Calycis Lacinia glabræ, subciliatæ.

3. *B.*

3. **B. SCABRA:** *Caulis* purpurascens, glaber, erectus.
Rami teretes, flexuosi, cauli similes.
Ramuli capillares, subfastigiati, piloso-hispidi.
Folia quaterna, lanceolata, obtusa, margine revoluta undique piloso-hispida, imbricata.
Corolla tubuloso campanulata, alba, glabra.
Antheræ bifidæ, rufæ, exsertæ.
Stylus exsertus.
4. **B. FASCICULATA:** *Caulis* erectus, cinereus, glaber.
Rami sparsi, flexuoso erecti, glabri.
Ramuli sparsi & verticillati, villosi, tomentosi, flexuosi, subfastigiati.
Folia quaterna, ovato-lanceolata, obtusa; margine scabra & ciliata, patentia, lineam longa.
Calyx & *Corolla* albæ, glabræ.
Antheræ purpurascens, inclusæ.
5. **B. ERICOIDES:** *Caulis* erectus, fusco-cinereus.
Rami & *Ramuli* sparsi & subverticillati, cinereo tomentosi, virgati; ultimi filiformes, valde tomentosi & villosi.
Folia quaterna, ovata, obtusa, adpressa, undique scabra & villosa, vix lineam longa.
Calyx albo-hirsutus.
Corolla purpurea.
Antheræ ovatæ, exsertæ.
6. **B. ARTICULATA:** *Caulis* erectus, fusco-cinereus.
Rami sparsi & *Ramuli* filiformes, aggregati, virgati, cinereo-tomentosi, erecti apice cernuo.

Folia quaterna, ovata, obtusa, fulco albo, margine integra vel tenuissime villosa, imbricata.

Flores terminales, copiosi capitulis cernuis.

Corollæ cylindricæ, incurvæ, albo-incarnatæ, glabræ.

Filamenta purpurea, corolla longiora.

Antheræ oblongæ, sessiles, purpureæ, exsertæ.

7. *B. PURPUREA*: *Caulis* fuscus, pedalis & ultra.

Rami alterni, flexuosi, divaricati, fusci.

Ramuli sparsi, frequentissimi, filiformes, flexuosi, fusco cinerei, foliosi.

Folia terna, ovata, obtusa, margine tenuissime subciliata, imbricata, glabra.

Pedunculi capillares, purpurascens.

Corolla cylindrica, purpurea.

Antheræ purpurascens, subexsertæ.

8. *B. HIRSUTA*: *Rami* & *Ramuli* sparsi, cinerei, tomentosi, flexuoso-erecti.

Folia quaterna, lanceolata, obtusa, incurva, imbricata, scabrida & pilis albis laxis villosa.

Calyces hirsutissimi pilis longis albis.

Corolla campanulata, purpurascens, glabra.

Antheræ purpureæ, exsertæ, bipartibiles.

9. *B. GLABELLA*: *Ramuli* filiformes, glabri.

Folia quaterna, ovato-oblonga, obtusa, utrinque glabra, margine scabrida, imbricata, apice patulo.

Calyx glaber.

Corolla subcylindrica, albida, glabra.

Antheræ purpureæ, exsertæ, aristatæ.

10. *B. PLUMOSA*: *Caulis* rigidus, fusco-cinereus.
Rami sparsi, uti & *Ramuli* cinerei, glabri, flexuosi, divaricati, diffusi, ultimi filiformes.
Folia quaterna, ovata, obtusa, integra, glabra, imbricata, inconspicue villosa.
Flores cernui.
Calyx albidus, glaber, lacero-ciliatus.
Antheræ subtetragonæ, purpurascens, inclusæ, aristatæ.
Stylus exsertus.
11. *B. ALBIDA*: *Caulis* flexuoso-erectus, fuscus, palmaris & ultra.
Rami sparsi, frequentes, parum ramulosi, erecti, cinereo-tomentosi.
Folia terna, trigona, obtusa, vix conspiciuntur villosa, patentia.
Flores in ramis & ramulis sparsi, laterales, aggregati, sessiles vel brevissime pedunculati.
Calyx villosus, corolla paulo brevior.
Corolla campanulata, alba.
Antheræ purpurascens, pertusæ, bifidæ, exsertæ.
12. *B. FUSILLA*: *Caulis* flexuoso-erectus, fusco-cinereus.
Rami sparsi & subverticillati, curvato-erecti, cinereo-tomentosi.
Ramuli filiformes, subfastigiati.
Folia terna, oblonga, obtusa, scabra & piloso-hispida, incurvato-imbricata.
Pedunculi capillares, nutantes, tenuissime villosi, purpurascens, ebracteati, foliis longiores.

Calyx villosus, *Corolla* purpurea.

Antheræ purpurascens, pertusæ, bifidæ, exsertæ, sæpius quatuor, rarius octo vel novem.

Stylus staminibus longior.

13. *B. GLABRA*: *Caulis* flexuoso-erectus.

Rami & *Ramuli* sparsi, flexuosi, cinerei, filiformes.

Folia terna, lanceolata, acuta, glabra, imbricata.

Flores versus summitatem ramulorum ex axillis foliorum racemosi.

Calyx glaber, brevis.

Corolla cylindrica, alba, glabra.

Antheræ oblongæ, purpurascens, exsertæ.

14. *B. PANICULATA*: *Caulis* erectus, bipedalis & ultra.

Rami, sparsi, flexuoso-erecti, cinereofusci, per spatia tomentosi.

Ramuli filiformes, paniculati, virgati, cinerei.

Folia terna, trigono-lanceolata, obtusa, integra, glabra, imbricata.

Flores versus apices ramulorum laterales, aggregati, cernui.

Calyx glaber, minutissimus.

Corolla ovata, albo-incarnata.

Antheræ aristatæ, purpureæ, exsertæ.

Stylus corolla duplo fere longior.

15. *B. CADUCA*: *Tota* glabra.

Caulis basi decumbens & flexuosus apice erecto, incurvus, rufescens.

Rami & *Ramuli* filiformes, elongati, flexuosi, striato-subangulati, rufescentes.

Folia quaterna, lanceolata, patentia.

Corollæ cylindricæ, caducæ.

§. V.

Synonyma

ex Præfatione facile patent. Antiquis Botanicis pau-
cæ innotuerunt; plurimæ species recentiori ævo detectæ
sunt. Cumque in Cel. Wildenowii Speciebus Synonyma
hæc recenseantur, sat fore credidimus Ejus citasfe paginas,
ubi ad Blærias relatæ fuerunt: Tom. I. P. II. p. 629. 630.
631. *ericoides*, *scabra*, *fasciculata*, *articulata*, *purpurea*, *al-*
bida Blæria muscosa & albens dicta, *pusilla*, *glabella* &
plumosa ciliaris sub nomine. Atque ad Ericas fuit relatæ:
Tom. II. p. 357. *paniculata*. Præterea occurrunt in Pro-
dromo Plantarum Capensium Cel. Præsidis p. 188 *nudiflo-*
ra; p. 69. *ferrata*, *glabra*, *caduca*, *hirsuta*.

§. VI.

Locus:

Crescunt omnes in Promontorio bonæ spei; speciatim
Ericoides in collibus prope & extra urbem, vulgaris.
fasciculata in summitate montis Tabularis.
articulata in Franche Hoek, Bay falso & alibi rarior.
purpurea in monte Tabulari, vulgatissima.
plumosa in Regionibus Bockland.
albida in monte Tabulari.
caduca in monte Tabulari Ejusque fossis humectatis.

§. VII.

Florendi Tempus.

Ericoides per plures menses florere solet;
fasciculata Augusto;
articulata Januario & sequentibus mensibus;
purpurea Augusto & sequentibus mensibus;

plumosa Octobri, Novembri & sequentibus usque ad
Februarium;
albida Aprili;
caduca Februario.

§. VIII.

Ufus

harum fruticum in Oeconomia adhuc nullus innotuit; at
elegantissimis suis floribus eorumque insigni copia oculos
non minus oblectant, quam quidem affines *Ericæ*.

